

тощо). Більша частина Шацьких озер знаходиться у складі Шацького природного національного парку з площею 48 977 га.

Сучасний рослинний покрив парку відзначається мозаїчністю та різноманітністю: ліси займають 27472,8 га (56,1% території парку), болота — 1344,3 га (2,7%), водойми (озера, ставки, канали) — 6932,5 га (14,1%) [4]. Решта площі зайнята під сільськогосподарськими угіддями, населеними пунктами, садибами, дорогами тощо.

Висновки. Проведено аналіз природних рекреаційно-туристичних ресурсів Шацького поозер'я.

Сучасний стан освоєння рекреаційних ресурсів Шацького поозер'я є на досить високому рівні. Цьому сприяє достатня забезпеченість території природними рекреаційними ресурсами: водними, лісовими, кліматичними. Багатство та різноманітність рекреаційних ресурсів визначатимуть розвиток рекреації та туризму Шацького поозер'я і в майбутньому.

Рекреаційно-туристичний потенціал Шацького поозер'я сприяє розвитку таких видів рекреації і туризму – пізнавального, оздоровчого, екологічного та інших.

Джерела інформації:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. / О.О.Бейдик. – К.: ВПЦ “Київ. ун-т”, 2001. – 395 с.
2. Шацьке поозер'я. Т. 1 : Геологічна будова та гідрогеологічні умови : монографія / І. І. Залеський, Ф. В. Зузук, В. Г. Мельничук, В. В. Матеюк, Г. І. Бровко. – Луцьк : Східноєв-роп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. – 190 с.
3. Клімат Шацького національного природного парку / Я. О. Мольчак, Б. П. Клімчук, Н. А. Тарасюк. – Луцьк : РВВ «Вежа» ВДУ ім. Лесі Українки, 1995.– 146 с.
4. Нетробчук І. Екологічна оцінка якості води Шацьких озер / І. Нетробчук, І. Боярин // Озера й штучні водойми України: сучасний стан і антропогенні зміни : матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф., 22–24 трав. 2008 р. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – С. 248–253.

*Лежак О. магістр 1 курсу заочної форми навчання
наук. керівник - Н.Б.Таранова, к. г. н., доц.*

ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ОПИС РАЙОНУ АЕРОДРОМУ АМСЦ «ТЕРНОПІЛЬ»

Мета статті: здійснити фізико-географічний опис району аеродрому АМСЦ «Тернопіль».

Виклад основного матеріалу. Аеродром Тернопіль розміщений на відстані 7,5 км у південно-східному напрямку від центру м. Тернопіль.

Аеродром Тернопіль є неконтрольованим цивільним аеродромом AFIS, на якому надається польотно-інформаційне обслуговування та аварійне обслуговування повітряного руху.

Географічні координати контрольної точки аеродрому (КТА):

широта (φ) – 49° 31'30,01"N;

довгота (λ) – 025° 41'56,41"E;

висота КТА - +320,6м;

магнітне схилення - +5°26'.

Аеродром Тернопіль занесений в АІР України. Має одну злітно-посадкову смугу (ЗПС) класу Г зі штучним покриттям (ШЗПС), розміром 2008x42м.

Істинний азимут ШЗПС 105°01'18", 285°01'18".

Висота порогів ШЗПС:

з МК-10° - +326,7м над рівнем моря;

з МК-28° - +311,3м над рівнем моря.

Системою точного заходу на посадку аеродром Тернопіль не обладнаний.

ЗПС обладнана системою ВМІ типу М-2, яка не ліцензована і не використовується.

У 2004 році аеропорт отримав статус міжнародного.

Аеродром сертифікований 11.02.2013 р. терміном на 3 роки і готовий до прийняття повітряних суден максимальною злітною масою до 64,9 тон типу Л-410, Ан-28, Ан-24, Ан-2, Ан-26, Ан-30, Ан-72, Ан-32, Як-40, Як-42, Ан-12, Ан-140, Ан-148,

Ан-158, ТУ-134, Іл-18, Аеробус А320, Боїнг В737 з частотою не більше 5 літаковильотів на добу та вертольотів усіх типів.

Аеродром відноситься до аеродромів класів „2” (довжина злітно-посадкової смуги 800-1200 м) та “В” (розмах крил літака 15-24 м та відстань між зовнішніми колесами основного шасі 4,5-6 м) за кодovими позначеннями аеродромів ІКАО.

Аеропорт входить в лісостепову фізико-географічну зону та розташовується в центральній частині Подільської височини, де висота сягає 417 м над рівнем моря (рис. 1), що є максимальною висотою на сході Тернопільської області.

Ґрунти в районі аеропорту по механічному складу суглинні, у весняний і осінній періоди трохи розмокають. Водопроникність слабка.

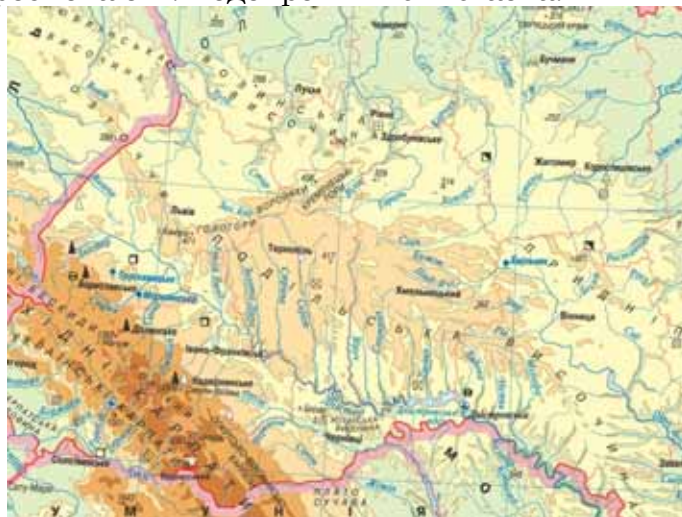

Рис 1. – Макрорельєф аеропорту Тернопіль

Авіаційна метеорологічна станція цивільна заснована в 1947 році. Знаходиться на території Тернопільського аеропорту. На станції проводяться цілодобові спостереження за станом погодних умов, які надають галузям народного господарства та авіації. І хоч Тернопільський аеропорт наразі не діє за призначенням (чартери тут приймали до лютого 2016 р.), спостереження все одно проводяться у світлу частину кожної доби: якщо є польоти – через кожних пів години, за відсутності – щогодини. Інформацію спрямовують диспетчерам “Украероруху”, службам аеропорту та по каналах зв’язку в аеропорти України та світу (рис. 2).

Рис. 2. Метеомайданчик АМСЦ «Тернопіль»

У штаті авіаметеорологічної станції 10 осіб. Начальник авіаційної метеорологічної станції цивільної IV розряду без синоптичного розділу робіт Володимир Кучерка у сфері спостережень за погодою працює 10 років. У травні зі станції через поважний вік звільнилася жінка, яка пропрацювала тут 53 роки.

На робоче місце працівникам добиратися непросто – від в'їзду в аеропорт до станції ще 2,5 км. Але це не заважає фахівцям любити свою роботу, передусім за природній оазис, де розташована станція.

Синоптиків тут немає, спостереження ведуться лише за фактичною погодою. На невеличкому метеомайданчику – у серці станції, – площею 26мх26м, розташовані прилади і обладнання для вимірювання метеорологічних величин. Майданчик огорожено спеціальною сіткою, вічко якої радіусом 10 сантиметрів – для збереження природної поверхні метеомайданчика.

Приладами анемометром МАРК-60 і анеморумбометром – М-63-М1 визначаємо напрямок і швидкість вітру. Ця інформація по лініях зв'язку надходить на дисплей і пульт управління в приміщення пункту спостережень.

У північній частині майданчика є ожеледний станок для спостереження за ожеледдю, кристалічною та зернистою памороззю і налипанням мокрого снігу. Поруч – льодоскоп, щоб розрізняти кристалічну паморозь від інію. Основне обладнання тут – психометрична будка. В ній розташовані сухий та змочений термометри, а також максимальний та мінімальний термометри, волосяний гігрометр. Основним методом визначення температури повітря і вологості повітря є психометричний, заснований на одночасному вимірюванні температури повітря по «сухому» і «змоченому» термометрах. Додатковим методом визначення вологості в зимовий період є гігрометр. Максимальний та мінімальний термометри відповідно фіксують міжстроковий мінімум та максимум температур.

У центрі метеомайданчика – найновіший прилад – автоматизований опадомір ВОА-1М, призначений для вимірювання кількості та інтенсивності опадів в режимі подачі даних на монітор, однак через об'єктивні причини він ще не запущений в роботу.

Не менш цікаве й спостереження за температурою ґрунту. В центрі ділянки розміром 4 м на 6 м, яка перекопується на глибину 25 см, на поверхні встановлені три термометри: строковий, максимальний та мінімальний, четвертий – колінчатий термометр для вимірювання температури ґрунту на глибині 10 см.

Під час екскурсії ми виміряли радіаційний фон на підставі 5-ти показів із визначенням середнього арифметичного. Нормальна радіація – до 0,025 мкР/год, наш результат – 0,012. Можна спати спокійно:)

Цікавий прилад – гігрометр М-19-1. Він використовується лише взимку для вимірювання відносної вологості повітря. В основі приладу – натягнена волосина нефарбованої брютетки. Волосся – зразковий індикатор вологості – зачіски з об'ємом різко реагують на дощ, дівчата про це знають, як ніхто.

Увагу привернув металевий столик з марлею, за допомогою цієї марлі, що має розміри 65 на 65 см, визначають забрудненість атмосферного повітря аерозолями на території метеостанції. Тут екологічно чистий регіон, відтак планшет жодного разу не фіксував небезпечного забруднення повітря.

Рис. 3. Начальник авіаційної метеорологічної станції цивільної 4 розряду без синоптичного розділу робіт Володимир Кучерка демонструє метеорологічне обладнання

На 50-метровій відстані від метеомайданчика розташований будиночок з кімнатою спостерігачів та кабінетом начальника. Тут знаходяться комп'ютери, пульти управління, схеми, додаткові прилади для стеження за атмосферою, зокрема барометри. Якщо пропадає електрика – не страшно, бо є дизельний генератор.

Всі прилади Тернопільської авіаметеостанції сертифіковані за міжнародним стандартом, що підтверджує достовірність результатів спостережень.

Висота нижньої межі хмар вимірюється приладом ІВО-1М, передавач і приймач знаходиться назовні, а пульт управління в приміщенні метеостанції.

Кожен технік-метеоролог повинен знати кількість, форму та різновиди хмар із відповідними латинськими найменуваннями, прийнятими міжнародною угодою. Особливо важливо знати, з яких хмар бувають опади, з яких – ні. Приміром, перисті хмари бувають на висоті понад 6000 метрів, схожі на пір'їнки, складаються переважно з кристаликів льоду, опади з них на Землю не потрапляють. Шаруваті і шарувато-дощові хмари – низькі, часто мають сіре чи темне забарвлення і нагадують туман. Ці хмари є змішаними і складаються з краплинок води і з кристаликів льоду. З них випадають облогові дощі та сніг. Купчасті і купчато-дощові хмари з'являються влітку. Це білі хмари, які поступово ростуть угору, темніють і можуть розрядитися зливою.

Рис. 4. – Супутниковий знімок аеропорту Тернопіль

Рельєф району аеродрому є хвилястою височиною, що складається з окремих пагорбів і низовин (мінімальна висота складає 308 м, а максимальна – 336 м), порізану верхньою течією річки Серета і її притоками (рис. 4).

На захід від аеродрому протікає річка Серет (притока Дністра) на відстані приблизно 6 км. На відстані 7,29 км на північний захід від аеродрому розташоване Тернопільське озеро. Живлення річок і озера переважно снігове.

Рослинний покрив поля аеродрому природний і представлений багаторічними травами. Задерніння хороше.

Основними лінійними орієнтирами визначення аеродрому взимку та влітку є шосейна дорога Тернопіль-Хмельницький, розташована на відстані 500 м на північ від ЗПС і орієнтована з північного заходу на південний схід, а також залізниця, яка проходить на відстані 1 км від ВВПІ в південному напрямку з північного заходу на південний схід.

Лісові масиви поблизу відсутні, лише уздовж шосейної й залізної доріг є лісопосадки.

Джерела інформації:

1. <https://poglyad.te.ua/tsikave-pro-ternopilschynu/strongyak-v-ternopoli-prognozuyut-pogodu-ekskursiya-na-kuhnyu-meteorologiv-chastyna-iistrong.html>